

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ

*ЛІВЩИЦЬ Даніель Суренович,
здобувач вищої освіти
Науковий керівник – ПУШКАР Тетяна Андріївна,
канд. екон. наук, доцент,
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова*

Глобалізація економічних процесів є ключовим явищем у сучасному світі, яке визначається як процес посилення інтеграції економік й торгівлі між країнами і регіонами через зменшення торгових бар'єрів, розвиток технологій та зростання світового ринку. Дане явище впливає на всі аспекти господарського і соціокультурного життя, створюючи нові можливості й виклики для країн, підприємств та громадян. Глобалізація економічних процесів стала досить важливою темою для дослідження та обговорення у сучасному світі, оскільки вона впливає на економічний розвиток, рівень життя, зайнятість і багато інших аспектів життя. Розуміння та аналіз цього явища допомагає вирішувати питання ефективності політики, створювати нові бізнес-можливості і впливає на подальший розвиток світової економіки.

Глобалізація економічних процесів має своє коріння ще в давній історії. Вже з античних часів країни обмінювалися товарами та ресурсами завдяки торгівлі. Шовк, спеції й інші цінні товари широко обмінювалися між Європою та Азією по шовкових шляхах. Великі імперії (такі як Римська, Перська та Китайська) підтримували активні торговельні зв'язки з іншими частинами світу. А сучасна глобалізація економіки суттєво відрізняється від історичної торгівлі. Перші кроки в напрямку глобалізації можна віднести до середини ХХ століття, коли країни розпочали робити активні спроби знизити митні бар'єри й інші обмеження для міжнародної торгівлі [1, с. 9-17]. Зокрема, створення Генеральної угоди з тарифів та торгівлі (ГАТТ), яка пізніше перетворилася в Світову організацію торгівлі (СОТ), сприяло збільшенню обсягів міжнародної торгівлі та інвестицій. У другій половині ХХ століття розвиток технологій, зокрема транспорту та зв'язку, різко збільшив міжнародну інтеграцію. Контейнеризація і розвиток авіації дозволили ефективніше перевозити товари через великі відстані. Економічна глобалізація загалом є закономірним прогресивним процесом, що базується на технічному прогресі та новітніх технологіях.

Процес глобалізації містить в собі багато протиріч й розбіжностей та стає предметом гострих дискусій в академічних і ділових колах. Далі розглянемо основні фактори, які сприяють глобалізації економічних процесів. Розвиток інтернету й мобільних технологій дозволяє швидко обмінюватися інформацією та даними між країнами і компаніями. Контейнеризація, розвиток авіації й швидший морський транспорт дозволяють легко переміщувати товари між континентами. Укладення торгових угод і зменшення митних тарифів створюють сприятливі умови для міжнародної

торгівлі [2, с. 142-148]. Глобальні мас-медіа (кіно, музика та телебачення і т.д.) сприяють розповсюдженню культурних стандартів і цінностей, міграція праці та створення діаспор також сприяє змішуванню різних культур. Підприємства здійснюють інвестиції в інші країни для розширення бізнесу та отримання доступу до нових ринків. Міжнародні фінансові ринки дозволяють швидко переміщувати капітал й інвестувати в цінні папери різних країн. А зняття обмежень і регулювань в фінансовому секторі сприяє зростанню глобальних фінансових операцій. Вільний доступ до глобальних послуг, таких як фінанси, освіта та інформаційні технології, також сприяють інтеграції ринків.

Усі ці фактори взаємодіють між собою, створюючи бар'єри для входження на глобальний ринок для деяких галузей та країн, але водночас відкривають нові можливості для бізнесу, інновацій й співпраці на світовому рівні.

Глобалізація економічних процесів призводить до численних позитивних наслідків як для країн, так і для глобального суспільства в цілому. Вільний рух товарів та капіталу сприяє зменшенню бідності в розвинутих країнах та тих, що розвиваються, створюючи нові можливості для заробітку й розвитку. Економічні зв'язки між країнами часто створюють економічні інтереси в уникненні військових конфліктів, що сприяє збереженню миру. Звісно ж, глобалізація має і свої негативні аспекти. Одна із основних проблем пов'язана із питанням, хто виграє від глобалізації. Фактично основну частину переваг отримують багаті країни та індивіди [3, с. 21-28]. Глобалізація призводить до зменшення робочих місць у розвинутих країнах через неможливість конкурентоспроможності або переміщення виробництва в країни з низькими зарплатами. Зростаюча міжнародна торгівля й інвестиції призводять до надмірного використання природних ресурсів і забруднення навколишнього середовища.

Однак, незважаючи на переваги глобалізації, глобалізаційні процеси мають вагомий негативний вплив як на національні економіки, так і на окремі суб'єкти господарювання, зокрема підвищення відкритості економіки сприяє тому, що внутрішні ринки потрапляють в залежність від ринків інших держав та діють в умовах міжнародної конкуренції. В той же час глобалізація економічних процесів створює можливості інноваційного розвитку та активізації залучення глобальних інвестицій, сприяє зниженню транзакційних витрат, що в підсумку створює новітні умови підвищення конкурентоспроможності національних економік.

Отже, глобалізація економічних процесів є складним та доволі багатогранним явищем, яке має як позитивні, так і негативні сторони. Глобалізація стимулює економічний зріст й розвиток, відкриваючи нові ринки і можливості для підприємств та країн. У той же час глобалізація також призводить до збільшення нерівності в розподілі доходів й інших видів соціальних нерівностей. Вирішення викликів, пов'язаних із глобалізацією, вимагає ретельного розгляду, розвитку регулюючих механізмів та співпраці між країнами. Вкрай важливо вміти використовувати позитивні можливості глобалізації й мінімізувати її негативні наслідки.

Список використаних джерел:

1. Древалю Ю. Д., Лінецький Л. М. Історичні та соціально-економічні аспекти глобалізації. Матеріали I Міжнародної науково електронної конференції «Культура в процесі духовно-морального розвитку глобального суспільства» 21 лютого 2018 р. Харків: ХНТУСГ, 2018. С. 9-17.
2. Смерічевський С. Ф., Полоус О. В. Трансформація економічних процесів в контексті глобалізаційних зрушень. Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2018. С. 142-148.
3. Чупринський М. Ф. Вплив глобалізації на національну економіку: позитивні та негативні сторони. 2016. С. 21-28.

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*ПАН Микола Павлович,
канд. техн. наук, професор,
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова*

Сьогодні, лише менш ніж через три роки після того, як у 2016 р. поняття «Четверта промислова революція» вперше стало темою Давоського форуму, людство вже активно вступило в епоху не тільки повсюдного, але й стрімко прискореного поширення і прогресу цифрових технологій. Швидко утверджується розуміння радикально нових реалій в організації роботи та навчання, породжених цифровізацією у нашому житті, не тільки серед вчених, бізнесменів і державних діячів, а й серед пересічних громадян. Однак, незважаючи на явні й швидкі зміни карт професій і ринків праці, зростання дефіцитного попиту на цифрові навички роботи з інформаційно-комунікаційними технологіями (ІКТ), ми не спостерігаємо змін в існуючій системі освіти, яку було створено в епоху індустріальної економіки, адекватних за спрямованістю і швидкістю [1].

Очевидно, що традиційна модель освіти, спрямована лише на отримання знань, безнадійно застаріла. Необхідна трансформація самої парадигми освіти і перегляд існуючих підходів і моделей навчання, спрямованих на розвиток навичок загальної цифрової грамотності, соціальних і емоційних навичок для успіху в новому цифровому світі [2].

У цьому зв'язку досить характерною є новина, що надійшла в середині жовтня 2018 р. з Масачусетського технологічного інституту (МІТ), який оголосив про створення нового Коледжу комп'ютерних наук з рекордним для освітніх ініціатив у сфері «цифри» бюджетом проекту в 1 млрд доларів. Як заявив президент МІТ Р. Райф, цей проект означає якісно новий підхід до університетської освіти, він побудований на усвідомленні того, що знання і навички в сферах науки про дані та штучного інтелекту стають основою всіх сучасних професій [4].